

Наукові перспективи
Видавнича група

№11 (39)

2024

І НАУКА ТЕХНІКА

серія: право, серія: економіка, серія: педагогіка,
серія: техніка, серія: фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

З Україною

в серці!

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління»**

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 11(39) 2024

Київ – 2024

Publishing Group «Scientific Perspectives»

**Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of
Doctors of Sciences in Public Administration»**

Public organization «Association of Scientists of Ukraine»

"Science and technology today"
*("Pedagogy" series, "Law" series, "Economics" series,
"Physical and mathematical sciences" series, "Technics" series)*

Issue № 11(39) 2024

Kiev – 2024

**«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право»,
Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»):
журнал. 2024. № 11(39) 2024. С. 1144**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу
присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки (спеціальності – 015 -
Педагогічні науки; 076 - Економічні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 530 журналу
присвоєно категорію "Б" із права (спеціальність – 081 Юридичні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 № 894 журналу присвоєно
категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)**

Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Рекомендовано до видавництва Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 24.10.2024, № 13/10-24)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Бахов Іван Степанович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Волк Павло Павлович – доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна)
- Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету авіонавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дівізніюк Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України (Київ, Україна)
- Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)
- Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Квасніков Володимир Павлович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково–дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)

- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кузьмич Людмила Володимирівна - доктор технічних наук, головний науковий співробітник Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна)
- Кунницький Сергій Олегович - кандидат технічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник науково-дослідної частини Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Лук'янчук Олександр Петрович – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри будівельних, дорожніх, меліоративних, сільськогосподарських машин та обладнання Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Маджд Світлана Михайлівна - доктор технічних наук, професор, професор кафедри зеленої економіки та економіки природокористування Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (Київ, Україна)
- Мануель Давид Массено - доцент відділу права та захисту даних, старший науковий співробітник і член координаційного комітету лабораторії UBINET, запрошений член PDPC, член-консультант комісії цифрового права муніципальних адвокатських колегій Кампінаса та Прая-Гранде (Сан-Паулу), а також Комісії з інновацій, управління та технологій муніципальної адвокатської колегії Гуарульюса, коментатор IODA, почесний член IDEIA Institute, член Наукового комітету MICHN, член EDEN, член-кореспондент RedNAS, член UMAU, член-кореспондент UBAU (Португалія)
- Микитин Тарас Миронович - кандидат технічних наук, завідувач кафедри менеджменту Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна - кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш – доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Огієнко Микола Миколайович - кандидат технічних наук, професор кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Одарченко Роман Сергійович - завідувач кафедри телекомунікаційних та радіоелектронних систем Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталія Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПРН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)
- Опанасенко Володимир Миколайович – доцент кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ордановська Олександра Ігорівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Охріменко (Жмурко) Тетяна Олександрівна - старший науковий співробітник кафедри комп'ютеризованих систем управління Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Паскаль Олена Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогічних технологій початкової освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Поліщук Віталій Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, завідувач відділу зрошення, відділення меліорації Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (Київ, Україна)
- Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
- Стахова Анжеліка Петрівна – старший викладач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Турчинова Ганна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Фесенко Андрій Олексійович - кандидат технічних наук, асистент кафедри кібербезпеки та захисту інформації Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Черненко Варвара Петрівна - кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформатики і вищої математики Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (Кременчук, Україна)
- Чернуха Надія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інесса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Якимчук Аліна Юріївна - доктор економічних наук, професор, Академік економічних наук України, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Яцишин Андрій Васильович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Право»

Берч В.В.

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ КІБЕРБЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

15

Бученко Д.А.

ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОБСТАВИНИ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО НАСИЛЬНИЦЬКОГО ЗНИКНЕННЯ ЛЮДИНИ

25

Висоцький С.В.

ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

36

Войтенко К.Є., Стрельченко О.Г.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ У ПЕРІОД ВІЙНИ

45

Гомонай В.В.

МОДЕЛІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

55

Єфіменко В.Д.

АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ НАДАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ

67

Кішінець Ю.А.

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН: ПРОБЛЕМИ КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ

76

Лимар Ю.В.

РОЗГЛЯД ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ПО СУТІ

92

Мартищенко С.Л.

РОЗВИТОК РАЙОННОГО РІВНЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

103

Мельник А.В.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНВЕТОРИВ НА ОБ'ЄКТИ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА У ВИПАДКУ БАНКРУТСТВА ЗАБУДОВНИКА

112

Мудролюбова Н.О., Просандєєва Л.Є. 119
МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ТА КОНФЛІКТИ: ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ТА ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ В СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ

Парасюк М.В. 133
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ІНСТИТУТУ СПАДКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Поддимає А.Б. 142
ГНОСЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛОБІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Скриньковський Р.М. 153
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАСАД ПІДГОТОВКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ

Томляк Т.С., Собчук Т.П. 168
«ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИХОДУ ДЕРЖАВИ З ЄС»

Томляк Т.С., Суліма О.В. 179
ВІДСТРОЧКА ВІД ПРИЗОВУ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА СУДОВА ПРАКТИКА

Томляк Т.С., Присяжнюк О.В. 202
ДИСЦИПЛІНАРНІ СТЯГНЕННЯ, ПРОЦЕДУРА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА СУДОВА ПРАКТИКА

Хряпченко В.П. 225
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ І ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ЯК ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Шевчук О.М., Мартиновський В.В. 237
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ

СЕРІЯ «Економіка»

Войтко С.В., Скоробогатова Н.Є., Іванова Т.В. 246
ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРИЗОВИМИ СИТУАЦІЯМИ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

- Іваненко В.Ф., Іваненко Ф.В.** 261
ЕФЕКТИВНІСТЬ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
- Іщенко Н.В., Джога О.В., Благополучна А.Г.** 273
ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЙ ХОЛОДИЛЬНОГО ЗБЕРІГАННЯ ТА ЗАМОРОЖУВАННЯ НА ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ
- Коцур Н.І., Коцур Д.В.** 282
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ АКАДЕМІКА М. В. ПТУХИ (1884-1961) В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ВИМІРІ
- Лазоренко Л.В., Гринчак Н.А.** 295
МОДЕЛЮВАННЯ ЯК МЕТОД НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
- Лисов О.О., Письменна М.С.** 304
НАПРЯМКИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ АВІАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД
- Літовка-Деменіна С.Г., Григор'єва Л.В., Куш Л.І., Гриндій О.С., Іваненко В.О.** 317
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ
- Перцович Т.О., Розумович Н.Ф.** 325
ТРАНСФОРМАЦІЯ ТОРГІВЛІ, ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН НА ТОРГОВІ ПРОЦЕСИ
- Питель Б.М.** 340
АКТУАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ
- Правдюк М.В.** 347
СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
- Рудаченко О.О., Угоднікова О.І., Троян В.І., Кравцова С.В.** 359
КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
- Тітов В.В.** 372
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ІННОВАЦІЙНОГО МАРКЕТИНГУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ

СЕРІЯ «Педагогіка»

- Cui Haoran** 386
METHODS OF FORMING COGNITIVE ACTIVITY OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN IN ART LESSONS BY MEANS OF COMPUTER TECHNOLOGIES
- Tsyhanok O.O., Sanivskyi O.M.** 397
CREATING AN INTERCULTURAL ENVIRONMENT THROUGH MULTICULTURAL EDUCATION OF STUDENTS
- Андрощук М.В., Кривонос О.М., Кулик С.П.** 409
ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМ CODEWARS TA CODINGAME ПІД ЧАС ПРОГРАМУВАННЯ В ШКОЛІ
- Бацуровська І.В., Кашина Г.С., Кутафін Ю.В., Брезецький С.О.** 420
РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТІВ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ
- Безлатня Л.О., Денисенко А.О., Гоцуляк В.М., Грицик О.М., Гура А.М.** 438
ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ
- Безлюдна Н.В., Безлюдний О.І., Комар О.А.** 452
ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ
- Бойко Я.А.** 466
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- Бордюг Н.С., Алпатова О.М.** 479
СИСТЕМА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
- Бурлімова Б.М.** 493
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА В КОНТЕКСТІ ФАХОВОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ
- Васильєва С.О., Агаркова Н.О.** 500
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
- Васюк О.В., Виговська С.В., Сироєжко О.В.** 510
ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В АСПЕКТІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Воровка М.І.*МОДЕЛЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ СИСТЕМ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ І КРИТЕРІАЛЬНИЙ АСПЕКТИ*

520

Гончар Л.В.*СОЦІОКУЛЬТУРНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ ФОРМУВАННЯ СІМЕЙНО-СПРЯМОВАНИХ ОЧІКУВАНЬ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ПЕРІОДИ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ*

529

Демчук Л.Р.*ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ НАВЧАННЯ СИНХРОННОМУ ПЕРЕКЛАДУ*

538

Забіяка І.М., Ковальчук О.М.*ДУАЛЬНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ*

548

Карпенко О.Є.*МООС ЯК ІНСТРУМЕНТ НАУКОВОГО АНАЛІЗУ РОСІЙСЬКОЇ-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ*

559

Коновальчук М.В., Денисенко Д.С.*ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ СІМ'Ї В КОНТЕКСТІ ПОЗИТУМ-ПІДХОДУ*

570

Кучеренко І.А.*АКТУАЛЬНІ ТЕДЕНЦІ ТА ТРЕНДИ В ГАЛУЗІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ*

582

Максимченко В.І., Дудник О.К., Денисенко А.О., Шапаренко І.Є.*ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ СПОРТОМ*

594

Мамчур О.І., Ванда І.В., Щудлик В.І.*ЗАСТОСУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО МЕТОДУ В ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ (НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ «РОЛЬ УКРАЇНИ У ПРОДОВОЛЬЧОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КРАЇН АФРИКИ»)*

602

Махоткіна Л., Хімчук Л.І., Бай І., Качмар О.В., Ян Фузі*ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЄКТУВАННЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ШКОЛІ*

617

Миколайко В.В.*МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ НА БАЗІ РЕСУРСУ «ФІЗИКА. ЛЕГКО»*

632

Нікітська Ю.М., Панченко О.О., Рожко Т.Г.*КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ*

647

- Онипченко О.І., Онипченко П.М., Громико О.В.** 656
ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
- Павленко О.А.** 670
ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТРЕНАЖЕРНИХ КОМПЛЕКСІВ
- Рачковський О.В., Яценко І.В., Попельницька С.І., Борисенко І.В., Сідун Л.Ю.** 681
СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ: АДАПТАЦІЯ ДО ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО СТАНУ
- Скасків Л.В., Ярова О.А., Купріянова А.О.** 689
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ ТА ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНІВ
- Сосік О.Д.** 699
ПРИНЦИП ТЕХНОЛОГІЧНОСТІ ЕТНІЧНОГО ДИЗАЙНУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ХУДОЖНИКІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА
- Сніжко Н.В.** 710
КОМУНІКАТИВНІ ЯКОСТІ МАТЕМАТИЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ НА БІЛІНГВАЛЬНІЙ ОСНОВІ
- Теренко О.О.** 720
ХАРАКТЕРНІ РИСИ РОЗВИТКУ ЖІНОЧИХ КОЛЕДЖІВ У США
- Топалова М.Б.** 727
МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ
- Шмалей С.В.** 738
ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ
- Шпаляренко Ю.А.** 747
ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ДИСЛАЛІЄЮ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ
- Ящук С. М., Гагарін М.І.** 755
ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

СЕРІЯ «Техніка»

Havrysh B.M., Shovheniuk Yo.V.

DATA SECURITY AND PRIVACY IN MODERN NETWORK ENVIRONMENTS

765

Silchenko V.V.

APPLICATION AREAS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND CUSTOMER SERVICE AUTOMATION TOOLS IN RESTAURANT ENTERPRISES

773

Гарбич-Мошора О.Р., Войтович Х.О., Мошора В.Ю., Хорошун В.О.

РОЗРОБКА ІНТУЇТИВНО ЗРОЗУМІЛОГО МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ ДЛЯ ПРОГРАВАННЯ МУЗИКИ

786

Гетьман О.Л., Яровий Р.О.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ПАТТЕРНІВ КІБЕРАТАК НЕЙРО-МЕРЕЖЕВИМИ АЛГОРИТМАМИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СКЛАДНОСТІ НЕЙРОМЕРЕЖЕВОЇ АРХІТЕКТУРИ

799

Глевацька Н.М., Осін Р.А., Чигринова М.В.

РОЛЬ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

820

Досенко С.Д.

ЕКОЛОГІЧНІ СТАНДАРТИ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ У ПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

833

Дуцько Р.Р.

ГЕНЕРАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ СИНТЕЗУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЧЕРЕЗ ВИДІЛЕННЯ ВИСОКОРІВНЕВИХ ОЗНАК НА ОСНОВІ ТЕНЗОРНОГО РОЗКЛАДУ

842

Дюмін О. Д., Алхімова С.М.

ГЕНЕРАЦІЯ ЗОБРАЖЕНЬ ПЕРФУЗІЙНИХ КАРТ ЗАСОБАМИ ГЛИБОКОГО НАВЧАННЯ

849

Єврейнова Н.А., Іваннікова О.С.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНИ ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ НОРМАТИВІВ ТРУДОМІСТКОСТІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

867

Заячук Я.Ю., Заячук Т.Ю.

ЧИСЕЛЬНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТЕПЛОПЕРЕДАЧІ В БАГАТОШАРОВИХ МАТЕРІАЛАХ З ФІКСОВАНИМИ ГРАНИЧНИМИ УМОВАМИ

877

- Ільїн С.В., Мазничко А.Б.** 886
ВИЗНАЧЕННЯ ЗАДАЧ З ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ТА ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИХ РЕСУРСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ УСТАНОВ СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ УКРАЇНИ
- Кравчук Я.Я., Ніколаєнко Д.В., Воробйов І.О.** 898
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ІНТЕГРАЦІЇ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ У КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ
- Кривова С.Г., Трубачев С.І.** 914
НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ У ПРОЄКТНІЙ І СИСТЕМНО-ІНЖЕНЕРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ СКЛАДНИХ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ
- Кухаренко С.В., Слатвінська В.М.** 926
АНАЛІЗ ФУНКЦІОНАЛУ PYTHON KEYLOGGER: ВІД РОЗУМІННЯ ДО ВИЯВЛЕННЯ ШКІДЛИВОГО КОДУ
- Літвинчук Р.В., Гавриш Б.М.** 941
МЕТОДИ ПІДТРИМКИ БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОГО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ: ТЕОРІЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ
- Малащук О.С.** 949
АВТОМАТИЗАЦІЯ ГЕОДЕЗИЧНИХ ВИМІРЮВАНЬ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
- Мельникова Н.І., Боднар О.В.** 962
ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МОВНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ОЦІНКИ ГРАМАТИКИ УКРАЇНСЬКИХ ТЕКСТІВ
- Мина І.В.** 976
ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯМ СИСТЕМ РОЗУМНОГО БУДИНКУ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО РЕСУРСУ ПЕРВИННОЇ ЕНЕРГІЇ
- Міюшкович Ю.Г., Марцишин Р.С., Фреїк В.В.** 990
РОЗРОБЛЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ КОМУНІКАЦІЇ З КЛІЄНТАМИ НА ОСНОВІ ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ
- Озерчук І.М.** 1001
РОЗРОБКА МАЛОПОТУЖНОЇ МЕРЕЖІ НА ОСНОВІ BLUETOOTH ДЛЯ МОНІТОРИНГУ ВПЛИВУ З ВИКОРИСТАННЯМ П'ЄЗОЕЛЕКТРИЧНИХ ДАТЧИКІВ
- Павленко В.С.** 1012
РОЗРОБКА ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ МОДУЛЯЦІЇ ТА ДЕМОНСТРАЦІЇ СИГНАЛІВ ДЛЯ БЕЗДРОТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

- Павленко В.П.** 1021
*РОЗРОБКА НОВИХ МАТЕРІАЛІВ ТА КОМПОНЕНТІВ ДЛЯ ВИСОКОЧАС-
ТОТНОЇ ЕЛЕКТРОНІКИ*
- Поплавський О.А.** 1029
*БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ДАНИХ У ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ СИСТЕМАХ
ОБРОБКИ ВЕЛИКИХ МАСИВІВ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ
РІШЕНЬ*
- Смоленська Л.І.** 1042
ВПРОВАДЖЕННЯ ГІС ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ
- Тищенко Д.О., Франчук Т.М., Береговий В.С.** 1053
*ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ
ДАНИХ У СИСТЕМАХ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ*
- Толмачов В.С., Маринченко Є.О.** 1064
ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ ARDUINO У БДЖІЛЬНИЦТВІ
- Томаші Д.О., Хавалко В.М.** 1073
ПОКРАЩЕННЯ МЕТОДУ 2D DIRECT PREDICTION
- Фоменко В.А.** 1083
ГЕОДЕЗИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕЛИКИХ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЕКТІВ
- Чайковський С.Ю.** 1096
*ЗАСТОСУВАННЯ МАШИННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ АВТОМАТИЗОВАНОГО
КАЛІБРУВАННЯ У РЕАЛЬНОМУ ЧАСІ В АКРЕДИТОВАНИХ ЛАБОРА-
ТОРНИХ СИСТЕМАХ ВИПРОБУВАННЯ*
- Чикалов О.С.** 1108
*МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ РЕЛЯЦІЙНИХ
БАЗ ДАНИХ*
- Шабетя С.А.** 1121
*СМАРТ-ВИРОБНИЦТВО: ПОСДНАННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ, ЕКОЛОГІЇ ТА
КІБЕРБЕЗПЕКИ*
- Юринець Роман Богданович** 1132
*МЕТОДОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ДЛЯ
ОПТИМІЗАЦІЇ РОБОТИ З МЕТАДАНИМИ БАЗ ДАНИХ*

УДК 341.1.8

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11\(39\)-168-178](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-11(39)-168-178)

Томляк Таїса Сергіївна доктор філософії в галузі права, доцент, доцент кафедри права факультету менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21008, тел.: (098) 639-31-44, <https://orcid.org/0000-0001-9147-1470>

Собчук Тетяна Павлівна асистент кафедри права факультету менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21008, тел.: (097) 871-80-47, <https://orcid.org/0009-0000-3259-1982>

«ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИХОДУ ДЕРЖАВИ З ЄС»

Анотація. У статті проаналізовано правові аспекти держави з Європейського Союзу, зокрема підстави, порядок та юридичні наслідки.

Авторами проведено науково-теоретичне дослідження нормативно-правових актів: Договору про Європейський союз, Договору про функціонування Європейського союзу, Лісабонської угоди [5], Угоди про вихід Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії з Європейського Союзу та Європейського співтовариства з атомної енергії [7], Акт про вихід з Європейського Союзу 2018 року [9].

Європейський Союз — це політичне та економічне об'єднання 27 європейських країн, створене для сприяння миру, стабільності та процвітання на континенті. ЄС є унікальним прикладом наднаціональної організації, де країни-учасниці передають частину своїх суверенних повноважень спільним інституціям для ухвалення рішень на загальноєвропейському рівні.

Держави прагнуть вступити до Європейського Союзу (ЄС) з кількох важливих причин, серед яких доступ до спільного ринку, фінансова підтримка, вільне пересування, підвищення якості життя та інше.

Проте, 1 лютого 2020 року відбулася визначна подія в історії європейської спільноти – офіційно завершився процес виходу Великої Британії з Європейського союзу. Brexit став результатом багатьох факторів, включаючи політичні та соціальні настрої всередині Великої Британії, і має тривалий вплив на її економіку, міжнародні відносини та політику. Вибір теми дослідження зумовлений унікальним прецедентом виходу Великої Британії з Європейського Союзу, що став першим випадком реалізації статті 50 Договору про Європейський Союз. **Brexit** продемонстрував складність та багатоаспектність процесу виходу держави з ЄС, включаючи політичні, економічні та правові наслідки, що торкнулися як Великої Британії, так і всіх

держав-членів Союзу. Питання стало надзвичайно актуальним в умовах політичної невизначеності та прагнення деяких європейських партій і рухів до суверенізації та можливого виходу з ЄС, таких як "Italexit" в Італії або дискусії щодо незалежності в Шотландії, яка також може прагнути повернутися до ЄС як самостійна держава [1].

Предметом дослідження стали правові механізми виходу держави з ЄС, а також міжнародно-правові наслідки цього процесу.

Ключові слова: Європейський союз, Угода про вихід, Brexit, права громадян ЄС, законодавство ЄС, стаття 50 Договору про Європейський союз.

Tomliak Taisa Serhiivna Doctor of Philosophy in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Law, Faculty of Management and Law, Vinnytsia National Agrarian University, St. Solychna, 3, Vinnytsia, 21008, tel.: (098) 639-31-44, <https://orcid.org/0000-0001-9147-1470>

Sobchuk Tatyana Pavlivna Assistant of the Department of Law, Faculty of Management and Law, Vinnytsia National Agrarian University, St. Solychna, 3, Vinnytsia, 21008, tel.: (097) 871-80-47, <https://orcid.org/0009-0000-3259-1982>

«LEGAL ASPECTS OF THE STATE'S WITHDRAWAL FROM THE EU»

Abstract The article analyzes the legal aspects of the state from the European Union, in particular the grounds, procedure and legal consequences. The authors conducted a scientific and theoretical study of legal acts: the Treaty on the European Union, the Treaty on the Functioning of the European Union, the Lisbon Agreement [5], the Agreement on the Withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland from the European Union and the European Atomic Energy Community [7], the Act on Withdrawal from the European Union of 2018 [9].

The European Union is a political and economic union of 27 European countries created to promote peace, stability and prosperity on the continent. The EU is a unique example of a supranational organization where member states transfer part of their sovereign powers to joint institutions for decision-making at the pan-European level. States seek to join the European Union (EU) for several important reasons, including access to the common market, financial support, free movement, improved quality of life, and more.

However, on February 1, 2020, a significant event in the history of the European community took place - the process of Great Britain's withdrawal from the European Union was officially completed. Brexit was the result of many factors, including political and social sentiment within the UK, and has a lasting impact on its economy, international relations and politics.

The choice of the research topic is determined by the unique precedent of Great Britain's withdrawal from the European Union, which became the first case of implementation of Article 50 of the Treaty on the European Union. Brexit demonstrated the complexity and multifaceted nature of the process of exiting the EU, including political, economic and legal consequences affecting both Great Britain and all member states of the Union. The question has become extremely relevant in the context of political uncertainty and the desire of some European parties and movements for sovereignty and a possible exit from the EU, such as "Italexit" in Italy or the independence debate in Scotland, which may also seek to return to the EU as an independent state.

The subject of the study was the legal mechanisms of the state's withdrawal from the EU, as well as the international legal consequences of this process.

Keywords: European Union, Withdrawal Agreement, Brexit, rights of EU citizens, EU legislation, Article 50 of the Treaty on the European Union.

Постановка проблеми. Процес виходу Великої Британії супроводжувався серйозними правовими викликами, як-от необхідність узгодження нових торговельних угод, регулювання прав громадян, що проживають на території ЄС, та вирішення складних питань щодо Північної Ірландії. Цей прецедент привернув увагу до механізмів, передбачених статтею 50, та їхньої практичної реалізації, а також змусив переглянути можливі наслідки для інших держав, що можуть задуматися про вихід з ЄС [2].

Brexit також став каталізатором дискусій щодо майбутнього європейської інтеграції, її стійкості та здатності зберегти єдність в умовах зростання євроскептицизму. Ці виклики можуть підштовхнути інші країни до переосмислення своїх відносин з ЄС, що робить питання виходу держав із Союзу надзвичайно важливим для подальшого правового аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наслідки виходу держави-учасниці з Європейського Союзу, зокрема юридичні, висвітлені у роботах Бойчука Д. С. [3], Яковюка І. В. [4], Задой А. О [10].

Мета статті - визначення правових механізмів виходу держав з ЄС відповідно до Договору про Європейський Союз та дослідження наслідків для правової системи як держави, що виходить, так і для ЄС загалом.

Виклад основного матеріалу. Договір про Європейський Союз є одним із основних установчих документів Європейського Союзу. Він встановлює основні принципи, цілі та функціонування ЄС. Цей договір визначає структуру Союзу, права та обов'язки держав-членів, а також процедури прийняття рішень у рамках ЄС. Стаття 50 Договору про Європейський Союз є ключовим правовим механізмом, який регулює процедуру виходу держави-члена з Європейського Союзу. Введена Лісабонським договором 2009 року, стаття 50 вперше чітко визначила право будь-якої держави-члена вийти з ЄС відповідно

до своїх внутрішніх конституційних процедур. До цього моменту не існувало юридично встановленого механізму виходу з Союзу, і ця стаття надала чіткі рамки для такого процесу.

Зміст статті 50 включає кілька важливих положень, в першу чергу це право на вихід: кожна держава-член має суверенне право вийти з ЄС, яке реалізується відповідно до її внутрішнього законодавства. Це положення підтверджує принцип суверенітету держави і добровільний характер членства в ЄС. Повідомлення про намір вийти. Держава-член повинна офіційно повідомити Європейську раду про свій намір вийти. Це є початковим етапом процесу виходу. Проведення переговорів щодо виходу є досить складним процесом, порядок яких визначений Договором про функціонування Європейського союзу і передбачає, що Комісія або Верховний представник Союзу із закордонних справ і політики безпеки – у випадках, коли запланована угода виключно або переважно стосується сфери спільної зовнішньої політики та політики безпеки, представляють рекомендації Раді, яка приймає рішення, що санкціонує відкриття переговорів і призначає залежно від предмета запланованої угоди представника Союзу на переговорах або керівника переговорної групи Союзу. Тут слід зазначити, що перед початком переговорів Європейська Рада, за винятком держави, що виходить, погоджує консенсусом (одноголосно) керівні принципи для Комісії (яка є переговорним органом) щодо переговорів про угоду про вихід [3 с.503].

У випадку Великої Британії, перед повідомленням про намір вийти, та відповідним референдумом, було узгоджено ряд домовленостей. 19 лютого 2016 р. Сполучене королівство уклало угоду з Євросоюзом про особливий статус Великобританії. Угода включала в себе три блоки: Великобританія запроваджує обмеження щодо доступу до системи соціального забезпечення для трудових мігрантів з ЄС; британська фінансова система здобула незалежність від Європейського Центробанку, проте Лондон не отримав право вето на монетарні рішення євросони; Великобританії має право не брати участь у процесах євроінтеграції, якщо це суперечить інтересам Британії [4 с.28].

Переговори про умови виходу. Після подання повідомлення ЄС і держава-член мають провести переговори щодо умов виходу та майбутніх відносин. Угода про вихід має бути схвалена кваліфікованою більшістю в Європейській раді та Європейським парламентом.

Дворічний термін. Після повідомлення про намір вийти держава-член та ЄС мають дворічний термін для досягнення угоди про вихід. Якщо за цей час угода не досягнута, то членство держави припиняється автоматично, якщо тільки не буде досягнуто домовленості про продовження цього терміну.

Відновлення членства. Після виходу держава, яка бажає знову приєднатися до ЄС, повинна пройти стандартну процедуру вступу, описану у статті 49 Договору про Європейський Союз [5].

Стаття 50 Договору має важливе значення в кількох аспектах. Насамперед це гарантія суверенітету: підтверджується суверенне право кожної держави-члена на самовизначення і вільний вибір бути частиною ЄС або вийти з нього. Це забезпечує баланс між інтеграційними процесами в Союзі та правом національних держав на збереження свого суверенітету.

визначається механізм правової стабільності. Стаття 50 створює чітку правову процедуру виходу, що допомагає уникнути правового хаосу у разі виходу держави з ЄС. Це забезпечує передбачуваність та мінімізацію ризиків для обох сторін — як для ЄС, так і для держави, що виходить.

Особливо важливим є встановлення часових рамок: дворічний термін для переговорів про умови виходу створює жорсткі часові межі, які стимулюють обидві сторони до активних переговорів. Однак на практиці цей термін може бути недостатнім для досягнення повної угоди, що демонструє випадок Brexit, де переговори виявилися значно складнішими, ніж очікувалося.

Розглянемо на прикладі Великої Британії правовий порядок виходу держави-учасниці зі складу Європейського Союзу.

Держава, яка має намір вийти з ЄС, зобов'язана надіслати письмове сповіщення до Європейської ради про своє рішення. Це сповіщення є формальним і відіграє ключову роль у започаткуванні процесу виходу. З моменту отримання цього сповіщення Європейська рада формулює напрямки для переговорів, які мають визначити умови виходу.

Після отримання сповіщення Європейська рада формулює напрямки для переговорів. Переговори ведуться між представниками держави, що виходить, і Європейською комісією, яка представляє інтереси ЄС. Метою переговорів є укладення угоди про вихід, яка має визначити умови, на яких відбудеться вихід, а також регулювати майбутні відносини між країною та ЄС [6].

Основні аспекти угоди про вихід:

- **Фінансові зобов'язання:** Країна, що виходить, може мати зобов'язання щодо фінансових внесків до бюджету ЄС.
- **Права громадян:** Угода повинна враховувати права громадян, які живуть на території країни, що виходить, та тих, хто перебуває в інших державах-членах.
- **Торгові відносини:** Визначення умов торгівлі між країною та ЄС після виходу.

Протягом усього процесу виходу держава-член залишається частиною ЄС і зобов'язана дотримуватись усіх його законодавчих норм. Це означає, що держава не може в односторонньому порядку змінювати свої зобов'язання перед ЄС, і всі права, що виникають з членства, залишаються в силі до моменту фактичного виходу [7].

Процес виходу завершується укладенням угоди між ЄС та державою, що виходить. Ця угода повинна бути ратифікована всіма державами-членами, а

також може підлягати схваленню національних парламентів держави, що виходить. У разі, якщо угода не буде досягнута, вихід країни буде здійснений на основі правил Світової організації торгівлі [5].

Стаття 50 цього договору визначає правову основу для виходу країни з ЄС. Однак вона не містить детального механізму виходу, залишаючи цей процес до певної міри гнучким. Інституції ЄС — **Європейська Комісія, Європейська Рада та Європейський Парламент** — відіграють ключову роль на різних етапах переговорів і забезпечення стабільності в ході виходу держави-члена.

Європейська Комісія є виконавчим органом ЄС, що відповідає за захист інтересів Союзу в процесі виходу держави-члена. Вона виконує такі важливі функції:

1. **Координація переговорів:** Комісія представляє ЄС на переговорах щодо виходу. Вона призначає головного переговорника, як це було у випадку Brexit.

2. **Підготовка до виходу:** Комісія також відповідає за організацію та координацію процедур щодо виходу, таких як узгодження правових та економічних наслідків. Вона готує детальні звіти і пропозиції щодо збереження стабільності ЄС після виходу країни.

3. **Захист єдиного ринку:** Комісія працює над збереженням інтересів ЄС, забезпечуючи мінімізацію негативних наслідків для єдиного ринку та інших політик Союзу [8].

Роль Комісії у Brexit була критично важливою. Вона забезпечила всебічний моніторинг та контроль над процесом переговорів, дбаючи про інтереси всіх інших країн-членів.

Європейська Рада є інституцією, яка визначає загальні політичні пріоритети та напрямки ЄС. У процесі виходу держави-члена її роль є вирішальною на таких етапах:

- **Прийняття рішення про початок переговорів:** Як тільки держава-член формально повідомляє про свій намір вийти з ЄС (згідно зі Статтею 50 Лісабонського договору), Європейська Рада приймає офіційну відповідь, визначає напрямки та основні принципи переговорів.

- **Затвердження домовленостей:** Рада відіграє важливу роль у погодженні угоди про вихід. Зокрема, лідери країн-членів ЄС зібралися на кілька самітів, щоб затвердити проміжні домовленості між Великою Британією та ЄС.

- **Майбутні відносини:** Рада також бере участь у затвердженні політики, яка регулюватиме відносини між ЄС і державою, що виходить, після виходу. Наприклад, переговори про торговельну угоду між Великою Британією та ЄС велись за безпосереднього впливу Ради [8].

Європейський Парламент є законодавчим органом ЄС, що представляє інтереси громадян держав-членів. Хоча його роль у процесі виходу є менш значущою, ніж у Комісії та Ради, він відіграє такі функції:

- **Затвердження угоди про вихід:** Парламент має право голосу на завершальному етапі, коли погоджена угода про вихід потребує ратифікації. Наприклад, Європейський Парламент затвердив угоду між ЄС та Великою Британією 29 січня 2020 року.

- **Моніторинг прав громадян:** Парламент активно контролює, щоб у процесі виходу права громадян ЄС та держави, що виходить, були дотримані. У контексті Brexit Парламент приділяв особливу увагу правам громадян ЄС, які проживають у Великій Британії, і британців, які проживають у ЄС [8].

Вихід держави з Європейського Союзу (ЄС) має значний і багатосторонній вплив на її національне законодавство. Процес від'єднання країни від правової системи ЄС вимагає складного й тривалого процесу адаптації, перегляду та розробки нових законодавчих актів. Це пов'язано з тим, що Європейський Союз є наднаціональною організацією, що має власну правову систему, яка тісно інтегрована з національним законодавством держав-членів. Участь у ЄС зобов'язує країни імплементувати директиви, регламенти та рішення Європейського суду в їхні національні правові системи. Багато аспектів національних правових систем держав-членів, особливо в галузях, таких як торгівля, екологія, трудове право, конкуренція, захист даних та стандарти безпеки, були розроблені або гармонізовані відповідно до законодавства ЄС. Держави-члени ЄС, як правило, надають перевагу законодавству ЄС у випадку колізій із національними законами. Це означає, що вихід із ЄС вимагає від країни не лише скасування цього пріоритету, але й перегляду або заміни сотень, а то й тисяч нормативно-правових актів. Велика Британія була членом ЄС протягом 47 років (з 1973 до 2020 року). Вихід країни з ЄС 31 січня 2020 року супроводжувався складними політичними і правовими процесами, що мали вплив на всі сфери британського законодавства.

Основним документом, що регулював цей вихід, став Акт про Європейський Союз (Вихід) 2018 року. Цей акт зупинив верховенство законодавства ЄС на території Великої Британії, однак він також передбачав перенесення значної частини законодавства ЄС у національну правову систему. Такий підхід дозволив уникнути правового вакууму, який міг би виникнути через негайне скасування всіх законів ЄС [9].

Протягом перехідного періоду (до кінця 2020 року) британський уряд мав час для адаптації та розробки нових правових норм. Відтак, було запущено комплексний процес законодавчих змін у кількох ключових сферах.

Торгівля та митні правила. Задоя А. О у своїй роботі «Міжнародні інтеграційні та дезінтеграційні процеси» зазначила: «Під час процесу дезінтеграції нестабільні та невизначені відносини між країнами колишнього

об'єднання зменшують привабливість інвестування в економіку для внутрішніх та зовнішніх інвесторів. Крім того, існуючі елементи спільного кредитування та підтримки зникають, що призводить до необхідності звертатися до більш дорогих та вибагливих джерел [10 с. 95]. Великій Британії довелося запровадити нові митні правила та торгові угоди. Однією з головних змін стало підписання угоди про торгівлю та співпрацю між Великою Британією та ЄС у грудні 2020 року, яка визначила нові правила економічних відносин.

Трудове законодавство. Вплив законодавства ЄС на трудове право був значним, особливо в питаннях робочого часу та захисту прав працівників. Хоча на момент виходу Велика Британія зберегла більшість норм, уряд отримав можливість їх перегляду або скасування.

Захист персональних даних. Велика Британія вирішила залишити в силі Загальний регламент захисту даних (GDPR) з невеликими змінами. Однак, вихід із ЄС означав втрату автоматичного доступу до обміну даними з державами ЄС, що вимагало нових угод для забезпечення правового захисту інформації [9].

Однією з найбільших проблем, що постала після оголошення про Brexit, стало становище громадян ЄС, які проживали у Великій Британії на момент виходу. До цього вони користувалися усіма правами, передбаченими громадянством ЄС, зокрема свободою пересування, правом на працевлаштування, освіту, доступ до соціальних виплат та медичних послуг. Однак вихід Великої Британії створив нові виклики для їх правового статусу. **Статус резидента.** Після Brexit Велика Британія ввела систему, за якою громадяни ЄС мали подати заяву на отримання так званого «settled status» або «pre-settled status», щоб мати право залишатися у країні. Цей процес був спрямований на легалізацію їхнього статусу після виходу, але викликав чимало проблем для деяких громадян, особливо тих, хто мав обмежений доступ до інформації або бюрократичних ресурсів [11].

Право на працевлаштування та соціальні виплати. Хоча громадяни ЄС у Великій Британії збережуть доступ до деяких соціальних виплат, доступ до ринку праці зазнав обмежень. Уряд Великої Британії запровадив нові правила для працевлаштування іноземців, включаючи громадян ЄС, через бали та систему віз.

Вихід держави-члена з ЄС також істотно впливає на права її власних громадян. Для громадян Великої Британії після Brexit змінилися не лише можливості пересування, а й доступ до багатьох соціальних і економічних прав, які були забезпечені ЄС.

Свобода пересування. Одним із найважливіших аспектів виходу з ЄС стало скасування права британців вільно пересуватися, проживати та працювати в будь-якій державі-члені ЄС. До Brexit громадяни Великої Британії могли переїжджати до країн ЄС без необхідності отримувати візи або

дозвіл на роботу. Після виходу вони втратили ці переваги і стали підпорядковуватися національним імміграційним законодавствам країн-членів ЄС.

Зміни в доступі до медичних послуг. До Brexit громадяни Великої Британії могли користуватися системою охорони здоров'я в інших країнах ЄС на основі Європейської картки медичного страхування (EHIC). Після виходу доступ до цієї системи змінився, і було запроваджено нові правила, що вимагають додаткового медичного страхування для подорожей і проживання за кордоном.

Права на пенсію та соціальне забезпечення. Громадяни Великої Британії, які проживали в інших країнах ЄС, стикнулися з питанням щодо збереження своїх пенсійних прав. Незважаючи на те, що уряд Великої Британії досяг домовленостей з ЄС про збереження певних соціальних прав для тих, хто вже проживає в ЄС, багато аспектів залишаються неясними, особливо для нових емігрантів. Слід зазначити що Європейська Комісія приділяла велику увагу забезпеченню захисту прав громадян у процесі переговорів. Одним із важливих результатів стало створення системи моніторингу, що стежить за дотриманням цих прав і надає можливість громадянам звертатися зі скаргами у разі їх порушення.

Висновки. Однією з основ європейської інтеграції є правова гармонізація. Держави-члени ЄС зобов'язані приймати і впроваджувати правові норми Європейського Союзу, включаючи регламенти, директиви та рішення Європейського суду справедливості. Вихід держави-члена з ЄС означає відмову від дотримання цих правових рамок.

виходу з Європейського Союзу для держави-учасниці є скасування значної частини законодавства ЄС і повернення контролю над власними правовими рішеннями. Це призводить до розриву правової єдності та появи окремих національних підходів у багатьох галузях, таких як торгівля, імміграція та регулювання ринку.

Прецедент виходу може стимулювати деякі інші держави-члени до перегляду своїх правових зобов'язань. Особливо це стосується країн, де є сильні євроскептичні рухи. Виникає ризик появи подібних до Brexit процесів, що загрожує розпадом правової єдності в ЄС.

Однією з ключових переваг членства в ЄС є **свобода пересування людей**, товарів, послуг та капіталу. Вихід держави-члена безпосередньо впливає на реалізацію цього принципу. Громадяни втрачають важливі переваги, такі як свобода пересування, доступ до соціальних послуг та можливість безперешкодної праці за кордоном. Хоча угоди, досягнуті між ЄС і Великою Британією, забезпечили певний рівень захисту для громадян, у майбутньому багато аспектів правового статусу громадян залишаються відкритими для подальших переговорів.

Інші країни, що залишаються в ЄС, змушені переглядати національні закони щодо міграції, ринку праці та соціального забезпечення, щоб адаптуватися до нових умов. Цей розрив підсилює правову дисгармонію між країнами ЄС і може ускладнити інтеграційні процеси.

Розуміння правових процесів та правових наслідків виходу держави-учасниці з ЄС має важливе практичне значення для інших держав, що знаходяться осторонь даного процесу, зокрема для України, оскільки дозволяє передбачити подальші аспекти співпраці у галузі дипломатичних відносин, економічної співпраці, безпеки та оборони.

Література:

1. Адам Хейс Italexit (Italeave): економічні наслідки. Інвестопедія: журнал. 23.09.2023 URL:<https://www.investopedia.com/terms/i/italexit-italeave.asp> (дата звернення 10 жовтня 2024).
2. Наслідки Brexit. Офіційний сайт ЄС. URL: https://commission.europa.eu/index_en (дата звернення 10 жовтня 2024).
3. Бойчук Д.С. Щодо питання виходу із Європейського Союзу: процедура, причини та перспективи.. Юридичний науковий електронний журнал, 2020. №8. С. 502–506 URL: http://www.lsej.org.ua/8_2020/127.pdf (дата звернення 10 жовтня 2024).
4. Яковюк І. В. Brexit: причини і наслідки британського референдуму Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики: збірник наукових статей. за матеріалами наукової конференції. м. Харків, 24.05.2016. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11247> (дата звернення 10 жовтня 2024).
5. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та договору про функціонування Європейського Союзу. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text (дата звернення 10 жовтня 2024).
6. Європейська Комісія – Інформаційна довідка про статтю 50. Офіційний сайт ЄС. URL:https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/memo_17_648/MEMO_17_648_EN.pdf (дата звернення 10 жовтня 2024).
7. Угода про вихід Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії з ЄС та Європейського співтовариства з атомної енергії. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12019W%2FTXT> (дата звернення 10 жовтня 2024).
8. Brexit: як працює процес статті 50? Бібліотека палати громад: інформаційний сервіс. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7551/CBP-7551.pdf> (дата звернення 10 жовтня 2024).
9. Акт про вихід з Європейського Союзу 2018. Офіційний сайт парламенту Великої Британії. URL: <https://bills.parliament.uk/bills/2045/publications> (дата звернення 10 жовтня 2024).
10. А.О. Задоя Міжнародні інтеграційні та дезінтеграційні процеси: суперечливі наслідки. Академічний огляд: журнал. С. 92-98 URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ao_2017_1_11 (дата звернення 10 жовтня 2024).
11. Попередньо врегульований і врегульований статус. the3million. Офіційний сайт. URL: <https://the3million.org.uk/presetled-vs-settled#> (дата звернення 10 жовтня 2024).

References:

1. Adam Kheis Italexit (Italeave): ekonomichni naslidky. Investopediia: zhurnal. 23.09.2023 [Italexit (Italeave): What It is, Economic Consequences by Adam Hayes. Investopedia]. URL: <https://www.investopedia.com/terms/i/italexit-italeave.asp>
2. Naslidky Brexit. Ofitsiyni sait YeS [Consequences of Brexit. An official website of the European Union]. URL: https://commission.europa.eu/index_en
3. Boichuk D.S. Shchodo pytannia vykhodu iz Yevropeiskoho Soiuzu: protsedura, prychny ta perspektyvy.. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal, 2020. №8. S. 502–506. [Boychuk D.S. Regarding the issue of leaving the European Union: procedures, reasons and prospects. Legal scientific electronic journal, 2020. No. 8. P. 502–506]. URL: http://www.lsej.org.ua/8_2020/127.pdf [in Ukrainian].
4. Yakoviuk I. V. Brexit: prychny i naslidky brytanskoho referendumu Yevropeiska intehratsiia v konteksti suchasnoi heopolytyky: zb. nauk. st. za materialamy nauk. konf., m. Kharkiv, 24 trav. 2016 r. – Kharkiv Yakovyuk [I. V. Brexit: causes and consequences of the British referendum European integration in the context of modern geopolitics: a collection of scientific articles. according to the materials of the scientific conference. Kharkiv, 05/24/2016]. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11247> [in Ukrainian].
5. Konsolidovani versii dohovoru pro Yevropeyskyi Soiuz ta dohovoru pro funktsionuvannia Yevropeiskoho Soiuzu [Consolidated versions of the Treaty on the European Union and the Treaty on the Functioning of the EU]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text [in Ukrainian].
6. Yevropeiska Komisiia – Informatsiina dovidka pro statti 50. Ofitsiyni sait YeS [European Commission – Fact Sheet on Article 50. An official website of the European Union]. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/memo_17_648/MEMO_17_648_EN.pdf
7. Uhoda pro vykhid Spoluchenoho Korolivstva Velykoi Brytanii ta Pivnichnoi Irlandii z YeS ta Yevropeiskoho spivtovarystva z atomnoi enerhii [Agreement on the withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland from the European Union and the European Atomic Energy Community]. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12019W%2FTXT>
8. Brexit: yak pratsiuie protses statti 50? Biblioteka palaty hromad: informatsiyni servis [Brexit: how does the Article 50 process work? House of Commons Library: information resource]. URL: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-7551/CBP-7551.pdf>
9. Akt pro vykhid z Yevropeiskoho Soiuzu 2018. Ofitsiyni sait parlamentu Velykobrytanii [European Union (Withdrawal) Act 2018. An official website of UK Parliament]. URL : <https://bills.parliament.uk/bills/2045/publications>
10. A. O. Zadoia Mizhnarodni intehratsiini ta dezintehratsiini protsesy: superechlyvi naslidky. Akademichnyi ohliad: zhurnal. S. 92-98 [A. O. Zadoya International integration and disintegration processes: controversial consequences. Academic Review: Journal. P. 92-98]. URL: nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ao_2017_1_11 [in Ukrainian].
11. Poperedno vrehulovanyi i vrehulovani status. the3million. Ofitsiyni sait [Pre-settled and settled status. the3million. Official site]. URL: <https://the3million.org.uk/presettled-vs-settled#>

Журнал

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 11(39) 2024

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 100 прим.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.